

BOŽE SŁOWA ZA NAS

Njesebična služba

Stužće jedyn druhemu, kóždy z tym darom, kiž je dóstať, jako dobri zastojnicy wšelakoreje Božeje hnady. 1. Pětra 4, 7-11

Ze słowom „služba“ so džensa husto zetkawamy: Poskićuju so nam najwšelakorije poslužby kaž kontainerowa služba, komputerowa služba, wjedrowa služba. W času kiprosće pomhaja rady wšelake wothladanske služby. Při njezbožach w horach pomha nam hórška služba, na dróhach njezbožowa služba. Wjele přistajenych ma „zjawna služba“, potajkim gmejny, města a kraj. Služi so we wójsku abo jako ciwilna služba. Na džěle mamy službnustwu, službnu jězbu, službne awto. Nimale chce so zdać, zo so džensa služi kaž ženje do teho.

Woprawdžitosć pak je trochu hinaša. Wjele z teho, štož so džensa služba mjenuje, je we woprawdžitosći poskitk jedneje firmy, kotraž chce pjenjezy zaslužić ze swojej službu. Stare dobre słowo služba ma naležnosć njesebičny raz spožić.

Hdyž pisa swjaty Pětr, zo mamy sej mjezsobu služić, tak wón něšto cyle druhého měni: službu, kotraž nječaka na wotrunanje, kotraž služi, dokelž chce njesebičnje pomhać. To je rozsudny rozděl k inflaciji poslužbow w našim času. Nimale ze wšěm móžemy sej mjezsobu služić. Nichtó njemóže wšo, kóždy trjeba služby druhého. Biblija pak widzi wšo hišće hłubšo. Wona započina z Bohom: Wón je hnadny, wón nam dawa swojeho ducha, wón kóždemu wšelake dary přiděluje. Tute dary njewobsedźimy za sebje, ale mamy sej z nimi mjezsobu služić jako z njezasluženyimi darami.

Kóždy ma wšelake Bože dary! Tole je nimoměry wažne

wuprajenje Swjateho pisma. Tež zbrašeni, stari, chori abo stari maja wosebite dary. Biblijska wučba wo darach je sylnje dopomhała k temu, zo widźimy džensa w duchownje zbrašenych runohódne stworjenja, kotraž maja swoje wosebite dary. Tež swoje dary dyrbymy spóznać a je stajec do služby blišeho. Tole so nam wosebje potom poradzi, hdyž hłuboko začuwamy, zo smy we wšěm Bože stworjenja po čěle a po duši a zo wot Boha wšitko pochadza, štož smy a štož mamy. Tež cyrkej, naše wosady su žiwe wot službow, kotraž so wukonjeja, bjeztoho zo su z tym pjenježne zajimy zwjazane. Přemało hišće je tych, kiž služa na tute wašnje.

Sławny teologa Löhe, kotryž je w zańdženym lěstotku založil Dom diakonissow (to rěka: služownicow) w Neuendetelsau, je napisal linki, kotraž su čerpane z bibliskeho ducha:

„Što chcu? Služić chcu. Komu chcú služić? Knjezej w jeho bédnych a chudych. A što je moje myto? Njeslužu ani wo zaplaćenje ani wo džak, ale z džakownosće a z lubosće; moje myto je, zo směm.“ Njech je nam spožčene, sej mjezsobu služić w duchu praweje njesebičnosće.

Jan Malink

**Žohnowane
swjatki
přeje wšitkim
čitarjam**

redakcija Pomhaj Bóh

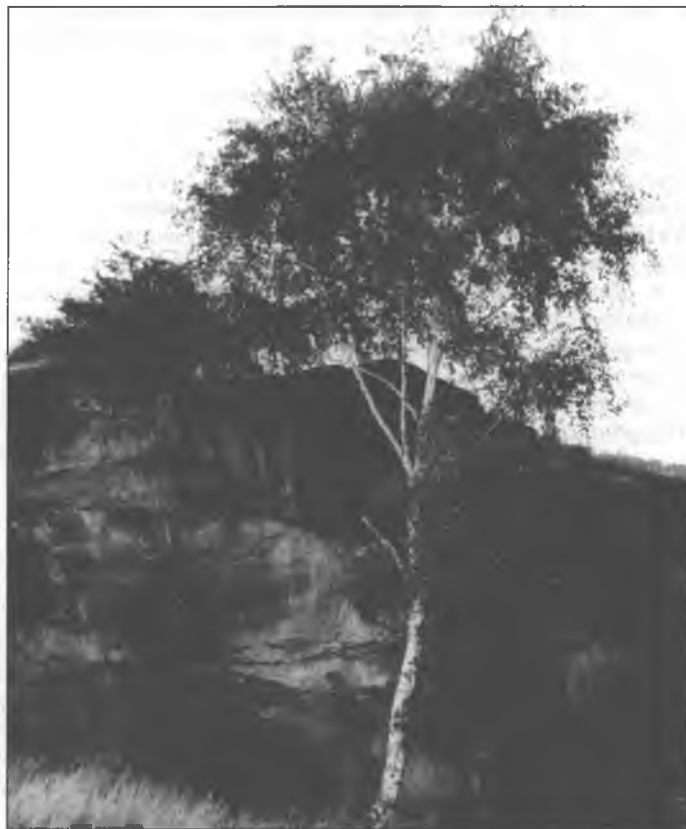

Foto: M.

Serbske přeložki biblije

Je to připad abo njeje to žadyn, zo předstajataj dwaj wukrajinaj awtoraj, cyle wěsće njewotwisnje wot sebje, serbske pismownostwo, a to nabožne k temu hišće ekumenisce, t. r. ewangelske a katolske zhromadnje, jako wupłod swojeho slědženja nimale runočasnje. Prof. dr. Gerald Stone z Oxforda wuda w rjedže Serbska poezija ze serbskimi kěrlušemi, a dr. habil. Tadeusza Lewaszkiewicze Serbske přeložki biblije – přewodnik bibliografiski – wozjewi SOW při Inštituće slawistiki Pan we Wařawje. Woběmaj wučencowaj sluša naš džak a naše připóznaće.

Přiwobročmy so druhemu džětu, bibliografiskemu přewodnikej serbskich přeložkow biblije. W zawodže předstaja Lewaszkiewicz rozrjadowanje swojeho džěta, podawa wužite

žórła a džakuje so Maćicy Serbskej za stipendij, kotryž zmóžni jemu měsačne přebywanje w Budyšinje a z tym přestudowanje serbskich nowinow a časopisow.

Na 32 stronach wěnuje so Lewaszkiewicz stawiznam serbskich přeložkow biblije: Rysuje rozšěrjenje křesćanstwa we Łužicy, zwěšća tři přenjatne wotchilne dialekty w bibliskich přeložkach, z kotrychž je so literarna řeč wuwila: delnjoserbska a dvě hornjoserbskej wariantce (ewangelska a katolska).

Kaž je znate, nastachu přeložki biblije w našim kraju a w susodnych hakle z rozšěrjenjom reformacije. Bliskosć Wittenberga měješe wulki wliw na Delnjoserbow, a tuž njezdziwa, zo nastachu přenje serbske rukopisne přeložki biblije

runje tam. Wěšćenje zadžewaše Lutherowa teza wo serbskej rěči jich čišću, ale skerje brach čišćernje a wotpowědnych sponsorow.

Michał Frencl jako přeložer hornjoserbskeho Noweho zakonja a druhich nabožnych spisow nałožowaše swoje pjenjezy za čišć, mjez druhim za leče specialnych pismikow, kotrež njeběchu w němskim alfabeće, měješe w Drježdžanskim pietisce Speneru mócného podpěračela svojich přeložowarskich ambicijow a nadeńdže nic naposledk w Katharinje von Gersdorf žonu, kotraž daše jeho přeložk Noweho zakonja čišćeć.

Z prawom zwěsća T. Lewaszkiwicz trěbnosć noweho ewangelskeho přeložka biblije a nic jenož korektury přeložowarskich njedokladnosćow. Tute jeho doporučenje potwjer-

dža tež staw, zo ewangelscy Serbja džens de facto hižo bibliju čitać njemóža. Jeje poslednje wudaće pochadža z l. 1905, a jeje analogiske pismo s džens jenož hišće čezko čita.

Naposledk zaběra so awtor ze stawiznami katolskeho přeložka biblije wot Ticina a Swětlika hač do jeje přenjeho cyrkowneho wudaća w l. 1966 do 1976.

W druhim džělu edicije podawa awtor bibliografiju 622 džělow wo serbskich přeložkach biblije, t. r. jich literarny zapis z přispomnjenjom jich najwážnišeho wobsaha.

Po mojim zdaću je Lewaszkiwiczowe džělo wo Serbskich přeložkach biblije jara dokladna a trěbna wědomostna edicija a z tym njech je pohon do dalšeho slědžerskeho džěla z tutej tematiku. **Kata Malinkowa**

Serbski bus 1996

Lětuši Serbski bus pojedže 8. septembra na serbsku namšu do Wětošowa a dale přez Delnju Lužicu. Wotjědzemy rano w 7.30 na znatym městnje na Bebelowej dróze w Budyšinje a wrócimy so, da-li Bóh, někak w 19.00 hodž. do Budyšina. Jězba plaći 50,- hriwnow.

Prizjewjenje prošu na serbskim cyrkwiskim dnju abo pola superintendenta na wotpočinku Gerhard Wirtha, Budyšin telefon (03591) 4 77 88.

Wosebite schadžowanje 23. krajneje synody wot 9. do 13. meje w Drježdžanach

Hačrunjež su sobustawy noweje, 24. krajneje synody hižo woleni, zwola so 23. hišće raz. Oficialnje je wona tež hišće w zastojnstwje hač ke konstitucionalnemu zeńdženju noweje synody wot 9. do 13. meje 1996 w Drježdžanach.

Přičina za zwołanje wosebiteho zeńdženja běše noworjadowanje mzdow za fararjow a cyrkwinskih zastojnikow a z tym w krótsim času pjenjezy zalutować. Wjednistwo cyrkwe bě nalěto 1995 wotpowědne zakonje zaso cofnyło.

Na nazymskim schadžowanju 1995 wobzamkny synoda, zo by krajne cyrkwinske zarjadowanje předzěłane zakonje předpožilo, zo móhla je 23. synoda hišće schwalić.

Po nazhonjenjach zaběra so nowa synoda na přnim schadžowanju hišće z wólbami. Prezidij, wuběrki a jich předsydz dyrbja so wuzwolic. Synodalni cyrkwinskeho wjednistwa so hakle na nazymskej synodze wuzwola. Tak dołho wostanu sobustawy 23. synody w zastojnstwje. Tute rjadowanje je so w prakcy jako dobre wopokazało. Poprawne džělo noweje synody započnje so hakle z nazymskim schadžowanjom.

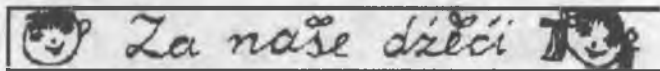
Što bě něk zro nowych cyrkwinskih zakonjow? Z nimi nadžijeja so zalutowanjow při plaćenju fararjow a cyrkwinskih zastojnikow w přichodnych lětach. Hač dotal bě rjadowane, zo so každy farar w mzdowej tabulce A 13 zastopnjowa. Kóžde druhe lěto slědowaše zwyżenje w džewjeć kročelach. Potom plačeše awtoma-

tiske zastopnjowanje do wyšeje A 14.

Po nowym rjadowanju wostanu wšitcy fararjo w stopjenju A 13. Jenož 15 % farskich městnow w krajnej cyrkwi plaći so po stopjenju A 14. W zakonskim teksće rěka, zo so to farske městna z „wosebitej zamolitosću“. Tute postaji krajne cyrkwinske zarjadowanje. Postajacy termin za tute noworjadowanje je 31. meja 1996. Fararjo a cyrkwinsky zastojnicy, kiž su někole hižo wyše zastopnjowani, wostanu to. Tehodla budže zalutowanje hakle w přichodnych lětach pytnýc.

Po mojim měnjenju su tute mzdowe tabulki Ewangelskeje cyrkwe w Němskej nastali w lětach, hdyž so cyrkwi financielnje hišće jara derje džěše. W Sakskej pobrachuje při tak mjenowanej zapadnej mzdžě hišće 16 %. Wyše stopnjowanje pak njebudže naše financne položenje dowolic. Wottwar farskich městnow a njeprizwače kandidatow njejsu žane rozrisanje. Nowa synoda změje sej při tym hišće hłowu łamać.

Hišće jedyn problem je so na tutym schadžowanju rozrisať. Cyrkwe něhdyšeje NDR wobarach so, zrěčenju wojskeho dušepastyrstwa z lěta 1957 přistupić. Nětk wujedna so wobłukowe zrěčenje do lěta 2003. Synoda přihłosowaše tutemu z 11 napřečiwnymi hłosami. Po nim je něk tak rjadowane, zo wostanu fararjo, kiž su duchowni w kasernach, podryadowani krajneje cyrkwe a njezastopnjowanje zakitowanskemu ministerstwu. **Kurt Latka**

Česak k wuhódanju w zašłym čisle měješe tak wupadać

P	O	M	H	A	J	B	Ō	H
A		A		T		A		O
W		T		H		B		R
O		E		E		E		E
Ł		J		N		L		B

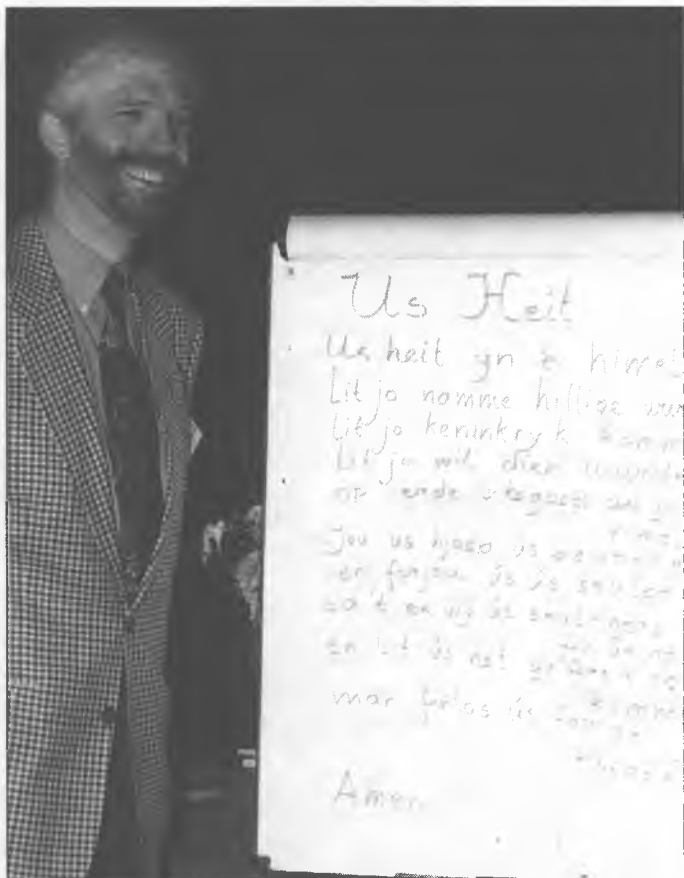
Lube džěci!

Džensa sym zložkowe hódančko za was přihotowała. Hdyž sće z pomocu zložkow wšitke słowa prawje wuhódali a pod so napisali, móžeće ze spočatnych pismikow słowow cyrkwinski swjedžen w meji wučitać.

-ad-, -cija-, -džel-, -fir-, -in-, -jan-, -ka-, -kon-, -lar-, -ma-, -ri-, -swěč-, -ta-, -tar-, -went-, -woł-

1. dóstanješ ke kříznam
2. steji přédku w cyrkwi
3. pomocnik Boha
4. swjedženski čas do hód
5. ma farar na kemšach zwoblěkane
6. swjedžen za 14lětnych křesćanow
7. nadpismo na Jezusowym křížu

M. Malinček

Narodna mjeńšina Zapadnych Frizow w Nižozemskej wupřija někak 400 000 ludźi wšěje staroby a lutherskeho wěrywuznaća. Alex Riemersma z Halbertsma akademije předstaješe „Us Heit (Wótc sy naš)“ w swojej maćeršćinje spočatk měrca na konferency organizacije Visionet, kotraž podpěruje kubljanje dorosćenych w małych rěčach. Foto: Robin Chain

Handrij Zejler

Wěra do serbstwa

*Ow, moj lubši ludo serbski,
sy ty wusnył, sy ty chory?
Je duch blazny, zawjedźerski
twoju nohu wjedł na hory
a či swětow krasnosć pokazal,
zo by před njej ty so zhibował?*

*Zo by narodnosć so slěkał,
swoju pychu čestnu, rjanu?
Serbski sy ty dotal rěkał –
nječuješ ty ranu žanu?
Skruty z morja zymnoh płuwaja,
k serbskim wutrobam so přiloža.*

*Hory, doły, haje, hoła
serbske mjena hišće noša;
kamjeń, drjewo, rěki, pola,
su to posledni, kiž koša
pjaty dobrych džěči serbowskich,
swědku serbskich zynkow poslednich?*

*Ně, ně! lubi bratřa serbscy,
wótcna rěč přez hona, prohi
z wami chodźi dobyćersce,
žadyn wot was njebydź wbohi;
štož sej kraje serbsku pokrutu,
wostań Serb, měj serbsku wutrobu!*

Herbert Nowak –wosomdžesatnik

Hdy by Herbert Nowak był farar Sakskeje ewangelskeje cyrkwyje, by wón wěsće swoju wosadu mjez Serbami měł. My serbscy fararjo w Hornjej Łužicy njemóžachmy rozumić, čehodla so jemu jeho žadanje njedopjelni. Tuž dojdźechmy z trikolesatym, wětřikojtym awtom do Choćebuza ke generalnemu superintendentej Güntherej Jakobej, zo bychmy bratra Nowaka w jeho prócowanju wo serbsku wosadu podpěrali. Jakob z nami, ze serbskim superintendentom Mjerwu, fararjom Zygušom z Wulkich Zdžar a ze mnu přecelnje jednaše, ale pytaše nam dopokazać, zo po paragrafach cyrkwinskih wustawkow jemu njeje móžno Serbam pomhać, zo by farar Nowak so do Serbow móhl wrócić.

Farar Herbert Nowak wosta zwonka serbskeje Delnjeje Łu-

žicy w Pječdubach pola Eisenhüttenstadta. Wón pak je so swěru dale prócował, zo by so Bože słowo tež w delnjoserbskej rěči připowědało, hdyž nic z klětki w Božim domje, potom na druhe wašnje. Serbska superintendentura měješe bórže rekord, zo móžachmy Nowakowe serbske předowanja natočić a w serbskich domach pola Choćebuza małym skupinkam poskićić. Wobćežnosće běchu přewulke. Tak dyrbjachmy bórže z tutym pospytom přestać.

W přémim času po druhej swětowej wójnje poskići nam serbski rozhłós móžnotu, serbske předowanje wusylać. My duchowni – ewangelscy a katolscy – tutón poskitk wotpokazachmy, zo njeby lud začišć měł, zo smy so z komunistami stowaršili. Někotre lěta pozdžišo swój rozsud wobžarowach-

my a prošachmy serbski rozhłós w Choćebuzu, zo by nam serbske předowanje dowolił. Katolski farar Handrik z Njebjelčic, farar Nowak a ja smy do Choćebuza doješli – podarmo. „SED sebi njeprěje, zo by cyrkej wjace móžnoty dóstała zjawnje wustupować“, bě wotmołwa.

Na to dojdźechmy z Nowakom do Berlina na Statny sekretariat za cyrkwinske naležnosće. Tam zastupnik Seigewassera naju próstwu raznje wotpokaza.

Hdyž bě 1957 Minakałski młody farar Bamž zemřel, wabjachmy bratra Nowaka, zo by so do Minakała zamołwił. „Ja słušam do Delnjeje Łužicy“, bě jeho wotmołwa, kotruž tehdóm wobžarowach, ale džensa tak dočista připóznamam.

We wysokej starobje je nětk tola serbski předar w Delnjeje Łužicy. My smy jemu džakowni za jeho serbsku swěru.

Ja tebi, luby bratře a přecelo, přēju wšo dobre k Twojim 80. narodninam:

*čilosć a strowosć,
Boži měř a Bože žohnowanje
a wšitko, štož či trěbne je
na čěle a na duši
a na posledku wěčnu zbóžnosć.*

Hamjeń.

Gerhard Wirth

Lěčo so bliži Foto: G. W.

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Hodzija. Žadny swjedžen swjećeše 7. meje naš lubowany knjěz farar Imiš, sławny wodžer našeho lubeho serbskeho luda. Na tutym dnju bě so 50 lět minyło, zo běše wón do zjawneho zastojnstwa stupił. Hdyž běše so jemu rano postrowjenje na tutón wažny džen z wosady dóstało, zhromadźichu so dupołdnja serbscy přeceljo a zastojnscy bratřa w hospodliwej Hodzijskej farje, zo bychu lubeho jubilara swjedzence postrowili ...

SN, 9. meje 1896

Drježdžany. Do nowjeje synody sakskeje krajneje cyrkwe je so knjěz Handrij Wirth z Njeswaćidla powolał. Knjěz Wirth je naslědnik knjeza Kurta Latki z Přiwćic, kotryž je swoje zastojnstwo staroby dla zložil.

Chrystus praji:

Hdyž budu powyšeny wot zemje, počahnu wšitkich k sebi.

Jana 12,32

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. Rjadowe Serbska přédarska konferenca. – Domowina-Verlag GmbH, Tuchmacherstraße 27, 02625 Bautzen. Redaktor a skaznik: sup. Siegfried Albert, Serbski kěrchow, 02625 Budyšin, tel. 03591/481280. – Sadźba: Serbske Nowiny Budyšin, čišć: Serbska čišćernja tzwr w Budyšinje. – Wuchadza jónkróć za měsac. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1 000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 85 550 000

Powěšće

Serbske kemše na Horach

Bołmončku bě mokre a zymne wjedro, tajke, zo by najradšo chribjet k ćopłym kachlam přitłóčil. W Nowej Łuce běchu tradicionalne jutrowne wiki. Štó da přińdže při tutym wjedrje na Hory, so prašach. Čim wjeselši běchmy, zo bě při wšém pancatym wjedrje wjace hač dwaceći wosadnych přišlo, Bože słowo w serbsčinje słyšeć.

Superintendent Albert z Budyšina a farar Nagel z Janskeje wosady we Wojerecach staj zhromadnje kemše a Bože wotkazanje swjećitoj. Zhromadne spěwanje, jeli so znate spěwy zanošowachu, bě rjane. Tež „Wotće naš“ a „wuznaće wěry“ so zhromadnje modlachmy, hačrunjež so serbska wobchadna rěč w našej wokolinje lědma hišće wužiwa.

Džak słuša knjezej sup. Albertej z Budyšina, kotryž so puca k nam njeboji, zo by nam Bože słowo w našej maćeršćinje posrědkował. Džak pak tež knjezej fararje Naglej, kiž serbsčinu wuknje a nam w nastupanju nałożowanja serbsćiny přiklad je. Pomyslmy, zo njemějachmy nimale 40 lět, doniž njepřińdže farar Laser k nam, žane serbske kemše.

Bohužel běchu wšitcy kemšerjo wjace hač 50lětni. Kak mōhli młōdšim našu maćeršćinu zblizić? Nimam na tute prašenje žaneje spokojaceje wotmołwy. **Jan Kasper**

Wojerecy. Na ewangelskim gymnaziju Johanneum we Wojerecach so tuchwilu wjace hač 500 šulerjow a šulerkow wot 35 wučerjow a wučerkow wuwučuje. Někak jedna třecina šulerjow je ewangelskeje wěry a runje telko katolskeho wuznaća. Třecina šulerjow je bjez wuznaća.

Etiopiska. Ewangelska cyrkej w Šwedskej započa w lěće 1900 z misionstwom w Etiopiskej. Z toho je nastala Lutherska Mekane Yesus cyrkej, kotraž měješe w lěće 1989 870 000 sobustawow. W skoro 3 200 wosa-

dach a na někak 1 575 přédowanskich městnach skutkuje wosebje zwjeselace je, zo tež 63 500 jenož 460 fararjow. Podpěru wosadnych čestnohamtsce sobu džeła. 225 misionarow. Wosebje zwjeselace je, zo tež 63 500 jenož 460 fararjow. Podpěru wosadnych čestnohamtsce sobu džeła.

Přeprošujemy

- 04.05. sobota**
15.00 hodž. wosadne popoždnje w Barće (sup. Albert)
- 05.05. – 4. njedžela po jutrach**
10.00 hodž. kemše z konfirmaciju w Budyšinje (sup. Albert) w Michałskej
11.45 hodž. nutrność w rozhłosu (sup. Albert)
13.30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)
- 11.05. – sobota**
14.00 hodž. wosadne popoždnje w Klětnom (sup. Albert)
- 12.05. – 5. njedžela po jutrach**
10.00 hodž. kemše w Njeswaćidle (farar n.w. Feustel)
- 16.05. – Bože spěće**
11.45 hodž. nutrność w rozhłosu (farar Malink)
- 18.05. – sobota**
14.30 hodž. wosadne popoždnje we Łupoji (sup. Albert)
- 19.05. – 6. njedžela po jutrach**
8.30 hodž. kemše w Poršicach
10.30 hodž. kemše w Spalach (sup. Albert)
- 26.05. – 1. džen swjatkow**
11.45 hodž. nutrność w rozhłosu (sup. Albert)
- 27.05. – 2. džen swjatkow**
8.30 hodž. kemše w Minakale (sup. Albert)
- 14.00 hodž.** delnjoserbske kemše w Turju (farar Hupac)
- 29.05. – srjeda**
15.00 hodž. wosadne popoždnje we Wochozach (sup. Albert)
- 01.06. – sobota**
15.45 hodž. wosadne popoždnje w Drježdžanach (sup. Albert)
- 02.06. – Swjata Trojica**
10.00 hodž. kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Albert)
w samsnym času Boža služba za džěci
13.30 hodž. kemše z Božim wotkazanjem w Budestecach (sup. Albert)